

2514-54

**SAMENVATTING MER EN AANVULLING
BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED
GEMEENTE ZUNDERT**

GEMEENTE ZUNDERT

1 januari 2012
075702914:0.2 - Definitief
110502.700188.0700

Samenvatting MER en aanvulling Bestemmingsplan Buitengebied gemeente Zundert

Aanleiding voor het MER

De gemeente Zundert stelt een nieuw bestemmingsplan op voor het gehele buitengebied. In het kader van het bestemmingsplan buitengebied zal de gemeente o.a. haar beleid over de ontwikkelingsmogelijkheden voor de intensieve veehouderij en boomteeltsector nader uitwerken. Dit nieuwe planologisch beleid stelt kaders aan ontwikkelingen, waarvoor later nog een milieueffectrapportage moet worden doorlopen of waarvoor moet worden beoordeeld of dat nodig is. Om die reden moet de gemeente ook voor het bestemmingsplan buitengebied een milieueffectrapport (MER) opstellen.

Procedure voor het MER

Nadat de gemeente Zundert eerst aan de hand van een Notitie Reikwijdte en Detailniveau advies had ingewonnen, is vervolgens het MER opgesteld. De gemeente Zundert heeft dat MER gevoegd bij het ontwerp-bestemmingsplan, zodat bij de behandeling daarvan de milieueffecten van het plan en eventuele alternatieven daarvoor inzichtelijk worden gemaakt. Ook kon eenieder op het ontwerp-bestemmingsplan en op het MER zijn zienswijzen indienen.

Naar aanleiding van het MER heeft de Commissie voor de m.e.r. geadviseerd om een aanvulling op het MER op te stellen om twee essentiële tekortkomingen in het MER op te lossen. Voor beide onderwerpen heeft de gemeente aanvullingen laten opstellen:

1. Kwantificering van de effecten op bodem en grond- en oppervlaktewaterkwaliteit en -kwantiteit (ARCADIS, 2012: *Aanvulling op het MER bestemmingsplan buitengebied gemeente Zundert*) (in deze aanvulling is tevens nadere uitleg opgenomen over enkele informatie-aspecten die de Commissie voor de m.e.r. in haar toetsingsadvies had opgenomen betreffende: de veehouderijgegevens, de Belgische Natura 2000-gebieden en de soortenbescherming in het kader van de Flora- en faunawet);
2. Visie op de gewenste landschappelijke ontwikkeling van het buitengebied, dat kan dienen als toetsingskader voor landschappelijke effecten (Grontmij, 2012: *titel*).

Om beide aanvullingen op het MER goed tot hun recht te laten komen, is de oorspronkelijke samenvatting van het MER met de uitkomsten uit die beide documenten aangevuld in voorliggend document. Deze nieuwe samenvatting zal de gemeente Zundert, in combinatie met het oorspronkelijke MER, met beide aanvullingen en met de nota van antwoord op de ingediende zienswijzen, ter visie leggen met het definitief door de gemeenteraad vastgestelde bestemmingsplan buitengebied.

Visie gemeente op haar buitengebied

De gemeente heeft op hoofdlijnen de volgende visie op het nieuwe bestemmingsplan en hoe daarin de boomteeltsector en de veehouderij te faciliteren:

- Het nieuwe bestemmingsplan is beleidsarm en conserverend. Nieuwe ingrijpende ontwikkelingen zijn niet opgenomen, maar nieuw beleid is wel meegenomen om het plan "bij de tijd te brengen";
- De boomteeltsector mag flink groeien en intensiveren. De gemeente wil maximale ruimte bieden aan de boomteeltsector. Als bovengrenzen gelden 500 hectare aan pot- en containervelden en 175 hectare glas. De gemeente streeft daarbij een sterke concentratie na van de boomteelt in het boomteeltontwikkelingsgebied (BOG). Daarnaast biedt zij mogelijkheden in de agrarische hoofdstructuur plus (AHS+). In de beekdalen wenst de gemeente geen verdere intensivering van de boomteeltsector;
- Groei van de intensieve veehouderij (varkens, kippen, vleeskalveren e.d.) wil de gemeente toelaten conform provinciaal beleid. Dit houdt in dat deze bedrijven tot 1,5 hectare bouwblok krijgen in het verwevingsgebied landbouw. In extensiveringsgebied (zones langs kernen en natuur) mag de sector niet groeien.

Wat gebeurt zonder nieuw bestemmingsplan?

Uit trendmatige cijfers (afgelopen tien jaar) blijkt dat de veehouderijsector ongeveer even groot is gebleven, zowel in Nederland als in de gemeente Zundert. Het aantal veebedrijven neemt af, daar staat tegenover dat deze veehouderijen per stuk steeds groter groeien, zodat per saldo de sector even groot blijft. Als referentiesituatie ("*wat zou er gebeuren als de gemeente geen nieuw bestemmingsplan met planologische mogelijkheden voor de veehouderij erin?*") is aangenomen dat de veehouderij gelijk van omvang blijft de komende tien jaar. Verder zal de sector de komende jaren moeten investeren in stalsystemen die de uitstoot van ammoniak terugdringt, dus maken die aanpassingen deel uit van de referentie.

De boomteeltsector is in de gemeente Zundert al sterk aanwezig en blijkt te groeien. Ook in deze sector neemt het aantal bedrijven af, maar de groei per bedrijf is gemiddeld zo groot, dat de boomteeltsector in omvang toeneemt. Als referentie is verondersteld dat de boomteelt met een kwart zal groeien in de gemeente en dat deze groei verspreid zal plaatsvinden.

Milieugebruiksruimte

In dit MER is in beeld gebracht hoeveel groei er mogelijk is vanuit milieueisen voor een scala aan milieuthema's. Dit wordt ook wel aangeduid met de term 'milieugebruiksruimte'.

Stikstof

Voor de ammoniakuitstoot, een verzurende stof die als onderdeel van de neerslag aan stikstof natuurgebieden belast, geldt vooral de eis dat Europees beschermde Natura 2000-gebieden niet significant aangetast mogen worden. De achtergrondbelasting (het totaal van de neerslag aan stikstof) is zo hoog, dat er geen gram bij mag. Om die reden kan de veehouderij in Zundert de uitstoot aan ammoniak niet uitbreiden, tenzij er ergens anders uitstoot gesaneerd wordt. Dit kan door aankoop van uitstootrechten uit een provinciale ammoniakbank. De veehouderij in Zundert heeft hiervoor een relatief goede uitgangspositie, omdat Natura 2000-gebieden relatief ver weg liggen. Hoe verder het Natura 2000-gebied aflight van een veehouderij, des te lager is de belasting van het gebied door die veehouderij.

Geur

Voor geurhinder geldt de Wet geurhinder en veehouderij als maatstaf. Bij uitbreiding van een veehouderij moet de gemeente toetsen of dit niet leidt tot een overschrijding van geurnormen voor burgerwoningen in het buitengebied resp. in de bebouwde kom. Voor de meeste veehouderijen is de milieuruimte m.b.t. geur in de gemeente Zundert beperkt, hetgeen inhoudt dat ze maar beperkt kunnen groeien en tegen hun geurgrenzen

'aanlopen'. Voor melkveehouderij gelden vasten afstanden tot burgerwoningen en geldt de geurfactor dus niet.

Fijn stof

Fijn stof bestaat uit in de lucht zwevende deeltjes die kleiner zijn dan 10 micrometer, die kunnen leiden tot gezondheidsproblemen en tot vroegtijdige sterfte. Wettelijk zijn grenswaarden vastgelegd, waarboven de fijn stof-concentratie in een bepaalde hoeveelheid tijd niet mag komen. De fijn stof-concentratie in Zundert ligt betrekkelijk ver onder die norm. Dit betekent dat er nog veel ruimte is voor uitbreiding van veehouderij, die deze uitstoot. Wel moet gezegd worden dat de norm van de Wereldgezondheidsorganisatie WHO lager ligt dan de wettelijke Nederlandse norm en dat die niet wordt gehaald in grote delen van de gemeente Zundert.

Stalmaatregelen

Voor de bovengenoemde milieubelastende stoffen (stik stof, geur, fijn stof) bestaan in de veehouderij mogelijkheden om deze door stalinnovatie te beperken. Dit betekent dat uitbreiding toch mogelijk kan zijn, zonder dat er sprake is van een toename aan milieubelasting.

Overige

Vanuit andere milieuthema's kunnen beperkingen optreden als volgt:

- Bodemkwaliteit: uit de bodemkwaliteitskaart blijkt dat de bovengrond licht is verontreinigd met de bestrijdingsmiddelen DDT en Drins. Dit betekent dat aan de boomteelt beperkingen gesteld zouden kunnen worden. De gemeente Zundert ontwikkelt momenteel bodembeleid.
- Waterkwaliteit: de normen van de Kaderrichtlijn Water worden al overschreden en zullen ook op termijn (2015) niet gehaald worden. De concentraties uit toevoersloten naar de grotere waterlopen mogen niet toenemen, dus kunnen eisen nodig zijn voor de boomteelt.
- Waterkwantiteit: op enkele specifieke locaties in de gemeente zijn waterbergingsgebieden aangewezen, hier zullen de mogelijkheden voor boomteelt en veehouderij beperkt zijn.
- Landschap, cultuurhistorie en archeologie: er zal rekening gehouden moeten worden met een aantal historische groenstructuren en vlakken met historisch geografische waarde. In de beekdalen is de trefkans op archeologische vondsten het hoogst.
- Geluid: met name de veehouderij kan lokaal geluidsoverlast veroorzaken, vanwege gebruik van ventilatoren. De afstandsnormen uit het VNG-handboek Bedrijven en Milieuzonering (2009) vanwege geluid (minimaal 50 meter tussen een inrichting en een gevoelige functie (wonen)) lijkt in de gemeente Zundert het meest beperkende criterium te zijn voor de veehouderij.

Voornemen, alternatieven, worst case situatie

Voornemen

Het voornemen van de gemeente bestaat uit de mogelijkheden die zij wil bieden aan de boomteelt en de veehouderij. Deze zijn genoemd in de visie (zie boven).

Alternatieven

De effecten van een mogelijke ontwikkeling van de veehouderij en van de boomteeltsector zijn volgens drie alternatieven verkend in het MER. Voor de ontwikkeling van de boomteeltsector zijn alternatieven geformuleerd die de bestuurlijk/politieke discussie op gemeentelijk en provinciaal niveau kunnen voeden met milieu-informatie. Voor de

veehouderij is gewerkt met enkele mogelijke ontwikkelscenario's. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de alternatieven die in dit MER zijn behandeld. Het alternatief Sterke groei is het voorkeursalternatief van de gemeente Zundert.

Alternatief	Beschrijving
Meest milieuvriendelijk alternatief (MMA)	<p>Boomteelt Geen toename van de boomteelt, maar stabilisatie. Afname van boomteelt in beekdalzones, kernrandzones en GHS, maar groei in het BOG. Per saldo nulgroei.</p> <p>Intensieve veehouderij Afname IV door stoppen bedrijven < 40 nge*, en <70 nge in kwetsbare zones (extensiveringsgebied, in Wav-zones en kernrandzones). Er zijn geen groeiers verondersteld.</p>
Alternatief Beperkte groei	<p>Boomteelt Als MMA maar met toename boomteelt met 25% (waaronder pot- en containerveld en glas) in BOG en AHS+. Is gelijk als referentie, echter de ligging is anders, want met aangepast BOG (voorstel gemeente).</p> <p>Intensieve veehouderij De productieruimte van de stoppers wordt geheel toegekend aan de groeiers in verwevingsgebied (voor zover dit mogelijk is binnen geurcontouren en bouwblok).</p>
Alternatief Sterke groei	<p>Boomteelt Toename boomteelt in BOG en in AHS+, met uitbreiding van pot- en containervelden en ondersteunend glas tot maximaal 500 hectare pot- en containerveld en 175 hectare glas.</p> <p>Intensieve veehouderij Intensieve veehouderij conform alternatief Beperkte groei, maar ook toename melkrundvee met 10%. Voor IV wordt verondersteld dat deze een gelijke omvang houdt.</p>

* nge is een economische maat voor de bedrijfsomvang.

Worst case

Op verzoek van de Commissie voor de m.e.r. is een zogenaamde worst case situatie uitgewerkt. Hierin staat omschreven wat er zou gebeuren als de veehouderij haar geboden fysieke ruimte volledig zou benutten. Dit houdt in dat op alle agrarische bouwblokken een uitbreidingsruimte mogelijk is tot 1,5 hectare en dat op alle agrarische bouwblokken omschakeling naar intensieve veehouderij kan plaatsvinden. De uitkomst is dat in dat geval de ammoniakuitstoot in de worst case situatie zou toenemen met ruim 40%. Voor de geuruitstoot geldt dat deze meer dan verdubbelt bij de worst case situatie. Bij deze methode zijn echter de nodige kanttekeningen te plaatsen en het risico dat het zal plaatsvinden is naar verwachting klein.

Effecten van de alternatieven

Relevante effecten van veehouderij en boomteelt

De alternatieven zijn op een aantal milieu-aspecten beoordeeld. Een effect treedt niet altijd op uit zowel de veehouderij, als uit de boomteelt. Daarom is eerst een inschatting gemaakt welke effecten relevant zijn en welke niet.

Aspect	Criterium	Intensieve veehouderij	Boomteeltsector
Natuur	Ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden, Wav-gebieden en overige natuur	Relevant Stalemissies dragen bij aan ammoniak- en stikstofdepositie	Niet relevant Geen ammoniak- en stikstofdepositie

Aspect	Criterium	Intensieve veehouderij	Boomteeltsector
	Effecten op soorten	Niet relevant Informatieplicht schuift door naar meer concrete initiatieven	Niet relevant Informatieplicht schuift door naar meer concrete initiatieven
	Barrièrewerking en ruimtebeslag	Niet relevant In het buitengebied is eventuele uitbreiding van IV beperkt tot bestaande bouwblokken	Relevant Vanwege grote bouwvlakken en mogelijke uitbreiding daarvan
Geur	Geurhinder	Relevant Stalemissies leveren bijdrage aan geurhinder	Niet relevant Teelt resulteert nauwelijks in waarneembare geurhinder
Fijn stof	Overschrijding fijn stof emissienormen	Relevant Toename vrachtverkeer en eventueel pluimveehouderij	Relevant Toename vrachtverkeer
Landschap, cultuurhistorie en archeologie	Beïnvloeding landschappelijke patronen/objecten en elementen	Relevant Verstening door IV ontwikkelingen	Relevant Verglazing, plasticisering en containerisering door boomteelt ontwikkelingen
	Beïnvloeding van historische landschappelijke patronen/objecten en elementen	Relevant CH-patronenonder vinden invloed van verstening/bouwmassa	Relevant CH-patronen onder vinden invloed van verglazing/bouwmassa
	Beïnvloeding van de archeologische waarden	Relevant Bij aanleg van funderingen en mestkeiders	Relevant Bij aanleg van funderingen, bergingsbassins en verhardingen
Licht	Lichthinder op natuur en mensen	Niet relevant Licht treedt nauwelijks naar buiten uit stallen en installaties	Niet relevant Nauwelijks teelt van glasgroenten en snijbloemen met assimilatiebelichting
Geluid	Geluidshinder bij geluidsgevoelige categorieën; bebouwde kom, geluidgevoelige gebouwen en terreinen, woningen en stiltegebieden	Relevant Vanwege geluidsemissie van ventilatiesystemen	Niet relevant Teelt resulteert nauwelijks in waarneembare geluidshinder
Bedrijfsschade	Ammoniakdepositie op bouwteeltgewassen en potplanten	Relevant Ammoniakdepositie uit o.a. IV kan effect hebben op boomteeltgewassen	
Verkeer	Gevolgen voor verkeersafwikkeling en verkeersveiligheid	Relevant Toename van vrachtverkeer op plattelandswegen	Relevant Toename van vrachtverkeer op plattelandswegen

Aspect	Criterium	Intensieve veehouderij	Boomteeltsector
Water & Bodem	Beïnvloeding van de bodemstructuur en geomorfologie	Relevant Eventuele uitbreiding van stallen	Relevant Eventuele uitbreiding en nieuwvestiging in de boomteeltsector en bewerking van de bodem
	Beïnvloeding van het grond- en oppervlaktewatersysteem	Niet relevant Uitgangspunt is waterneutraal bouwen	Relevant Vanwege verhardingen en grote bouwblokken en mogelijke grondwaterafhankelijke systemen als gietwater
	Beïnvloeding van de bodemkwaliteit en grond- en oppervlaktewater kwaliteit	Niet relevant Vanwege vergunningeisen als vloestofdichte vloeren geen effect	Relevant Gebruik meststoffen en pesticiden in combinatie met uitspoeling
Gezondheid	Effecten op gezondheid	Relevant Vanwege zoonosen en milieuaspecten (geur, fijn stof)	Niet relevant Vanwege geconditioneerde gewasbescherming uit te sluiten

Resultaten effectbeoordeling

Op basis van modelberekeningen aan de alternatieven is bepaald wat de ammoniakuitstoot vanuit de veehouderij is en in welke hoeveelheden deze neerslaat op natuurgebieden. Verder is berekend welke geurhinder te verwachten is. De effecten voor andere aspecten zijn vooral verkregen door de alternatieven te linken aan documentatie die beschikbaar is over bijvoorbeeld waterkwaliteit, natuur- en landschapswaarden en de verkeerssituatie in de gemeente. In onderstaande tabel is het resultaat van deze beoordeling weergegeven.

Aspect	Beoordelingscriterium	MMA	Beperkte groei	Sterke groei
Natuur	Ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden	0/-		
	Ammoniakdepositie op Wav-gebieden	0/-	-	-
	Ammoniakdepositie op overige natuur	0/-	-	-
	Effecten op soorten	+	0/+	-
	Barrièrewerking en ruimtebeslag	+	0/-	-
Geur	Leefklimaat binnen de bebouwde kom	+	-	-
	Leefklimaat buiten de bebouwde kom	+	0	0
Fijn stof	Verkeer fijn stof (PM10)	0/+	0	0
	Bedrijfsvoering fijn stof (PM10)	0/+	0	0
Landschap, cultuurhistorie en archeologie	Beïnvloeding landschappelijke patronen/objecten en elementen	0/+	0/-	-
	Beïnvloeding van historische landschappelijke patronen/objecten en elementen	+	0/-	-
	Beïnvloeding van de archeologische waarden	0/-	-	
Licht	Lichthinder op natuur en mensen	0	0	0

